

[Ю. С. Шемшученко](#)

Радянського будівництва і права Інститут

РАДЯНСЬКОГО БУДІВНИЦТВА І ПРАВА Інститут. Заснований 1927 у Харкові відповідно до рішення 10-го Всеукраїнського з'їзду рад як Інститут радянського будівництва при ВУЦВК з метою систематичного вивчення та узагальнення практики діяльності органів державної влади у республіці. 1929 ВУЦВК затвердив статут інституту, його директором став 1-й секретар ЦК КП(б)У [С. Косіор](#). До інституту були запрошені відомі вчені-правознавці [О. Євтихіїв](#), В. Кабалевський, С. Семковський та ін., у роботі брали участь партійні та радянські діячі *Г. Петровський, В. Чубар, М. Скрипник* та ін. Інститут здійснював наукові дослідження проблем діяльності рад, розробляв методологію теорії і практики радянського будівництва, сприяв викладанню цього предмета у ВНЗах, виконував також консультативні функції. Складався із дійсних членів, наукових співробітників і кореспондентів. Щороку скликали загальні збори дійсних членів, які обирали президію інституту, затверджували плани наукової роботи, приймали нових дійсних членів тощо. До його структури входили секції будівництва радянської влади на місцях, вивчення процесів будівництва пролетарської української держави та ін. 1930 установа перейменована в Інститут радянського будівництва і права при ВУЦВК. Заплановано певну реорганізацію структури, розширення тематики наукової діяльності, зокрема передбачено проведення наукових досліджень із проблем господарського, цивільного, кримінального та ін. галузей права. Інститут мав подавати до ВУЦВК пропозиції щодо вдосконалення форм і методів діяльності рад, чинного законодавства та практики його застосування. Однак реформування не дало очікуваних результатів, оскільки не вистачало теоретиків права, а дійсні члени (практичні працівники) не мали часу займатися науковою роботою: установу було втягнуто у кампанію боротьби з троцькістами, правими і

лівими ухилами у партії. Це стало причиною нової реорганізації інституту — 1932 він увійшов до Всеукраїнської асоціації марксистсько-ленінських інститутів (ВУАМЛІН). Замість президії утворено вчену раду, замість дійсних членів, співробітників і кореспондентів запроваджено 2 категорії наукових співробітників — старших і молодших. Структурними підрозділами стали секції радянського будівництва, господарського, кримінального, міжнародного права. 1934 інститут разом із ВУАМЛІН переїхав до Києва. Станом на 1 січня 1936 у ньому працювало 16 науковців, зокрема 10 старших наукових співробітників. Юридичною проблематикою займався і президент ВУАМЛІН [О. Дзеніс](#). 1935 співробітники інституту підготували 22 наукові праці, запланували випуск збірників «20 років будівництва Рад на Україні» та «20 років роботи органів суду і прокуратури на Україні». Однак розгорнута у цей час в УСРР широкомасштабна кампанія «очищення теоретичного фронту від троцькістських і націоналістичних елементів» внесла свої корективи. Працівники інституту зазнали необґрунтованих переслідувань, його директор К. Сізонов був звинувачений в участі у контрреволюційній право-лівацькій терористичній організації і розстріляний. Інститут припинив своє існування наприкінці 1936. Як його правонаступник 1937—41 у Києві діяв Український НДІ юридичних наук.

Бібліографічний опис:

Радянського будівництва і права Інститут / Ю. С. Шемшученко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890661>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України
([докладніше](#)).